

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Quibusdam præmissis referuntur sententiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

§. I.

Quibusdam premissis referuntur sententia.

Suppono primo, id per se in quarto modo ad alicujus productionem concurrere, quod per se exigitur ut principium illius: id autem non per se in quarto modo perfectatis se habere, quod licet sit idem cum principio, à termino tamen non petitur ut ejus principium. Sicut Trinitas personarum, etsi cum divina natura & omni potentia realiter identificetur, non tamen est per se necessaria quarto modo perfectatis ad productionem creaturarum: quia illa (ut supra ostendimus) per se non petunt pro principio sui Deum ut trinum, sed ut unum & omnipotentem.

Suppono secundo, Cognitionem ex qua Verbum procedit, esse non solum quidditativam, sed etiam intuitivam, imò & comprehensivam divinæ essentia. Patet etiam hæc suppositio. Nam Verbum divinum procedit per cognitionem perfectissimam; Sed cognitio intuitiva perfectior est abstractiva; & illa quæ comprehendit objectum, nobilior eâ, quæ illud solum quidditativè & intuitivè cognoscit. Ergo cognitio ex qua Verbum procedit, non solum est quidditativa, sed etiam intuitiva & comprehensiva.

Adde quod, Verbum divinum procedit per intelligere primordiale & constitutum divinæ nature: Sed illud non solum est quidditativum, sed etiam intuitivum & comprehensivum divinæ essentia: Ergo & cognitio ex qua Verbum procedit. His premissis

Circa propositam difficultatem quatuor reperio sententias; Prima negat Verbum ex cognitione alicujus personæ divinæ per se procedere, sed solum ex cognitione essentia, & perfectionem absolutarum. Ita Scotus in 1. dist. 22. quæst. 1. & alibi.

Secunda docet, Verbum per se procedere ex cognitione essentia, & primæ personæ, non verò ex cognitione sui, & Spiritus Sancti. Ita Puteanus in præfati dubio. 2. conclusione ultima. & quidam alii, quos sine nomine refert Arrubal disp. 12. cap. 5.

Tertia asserit Verbum per se in quarto modo perfectatis procedere ex cognitione Patris, & sui non autem Spiritus Sancti. Hanc tenet Vazquez disp. 14. cap. 4. quem sequitur Alarcon quæst. disput. 8. cap. 8. pro hac sententia referuntur Turrianum, Aegidium Lusitanum, & alios.

Quarta sententia, quæ est communis in Schola D. Thomæ, & quam sequuntur plures ex Reventio tribus, existimat Verbum divinum ex cognitione omnium personarum divinarum per se in quarto modo perfectatis procedere. Unde fit

§. II.

Sententia Scoti respicitur.

Dico primò Verbum per se in quarto modo ex cognitione paternitatis procedere.

Probat per se in quarto modo procedit ex cognitione illorum quæ per se representant: Sed per se representant non solum essentiam, sed etiam paternitatem: Ergo per se petit ex utriusque cognitione procedere. Major constat: nam omne per se representatum à verbo creato, debet per se in specie impressa quæ intellectus fecundatur representari: Ergo similiter omne representatum per se à Verbo increato, debet repræ-

sentativè contineri in cognitione, quæ median- te procedit: sicut enim intellectus creatus red- ditur fecundus per speciem impressam ad pro- ductionem verbi, ita intellectus divinus consti- tuitur fecundus cognitione actuali. Minor au- tem probatur: Verbum divinum est per se ima- go, non hujus Dei, prout omnibus personis communis; cum ab illis, prout sic, realiter non distinguatur, qualiter imago debet à prototypo distingui; sed est per se imago Patris, à quo rea- liter distinguitur, & à quo realiter procedit: Ac- qui imago per se representat id cuius est imago: Ergo Verbum per se representat non solum Patris naturam, sed etiam ejus paternitatem.

Unde Christus dicebat Philippo: *Philippe qui videt me, videt & Patrem meum.* Et Apostolus ad Hebræos 1. Filium appellat figuram substantia Patris sive, ut habet versio Græca, characterem hypostasis ejus: *καρὰ τὴν τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ.*

Probat per se procedit ex cognitione cōprehensiva divinæ essentia, ut fatentur Scotus, & ejus discipuli: Sed essentia divina non potest comprehendi, nisi ab illa cognoscatur paternitas: Ergo Verbum divinum per se procedit ex cognitione illius. Minor probatur: Essentia divina comprehendi non potest, non cogniti in illa & ex illa, quidquid ex vi illius cognoscibile est: Sed in divina essentia, & ex illa cognoscibilis est paternitas: Ergo nequit comprehendi essentia, cog- nitione non terminatà ad paternitatem.

Respondent Scotista, quòd licet in essentia divina possit paternitas absolute cognosci, non tamen pro omni signo, pro priori scilicet originis Filii, quia in tali signo & prioritate non est cognoscibilis; unde in tali signo comprehenditur essentia, quamvis in ea paternitas non cognosca- tur.

Sed contra primò. Pro omni priori, & pro omni signo quo divina essentia cognoscitur, de- bet cognosci ut radix paternitatis; quia hoc es- sentialiter ei convenit, sicut natura creata essen- tialiter competit esse radicem suarum proprietatum. Sed ut sic cognosci nequit non cognita pa- ternitate in illa, & ex illa: Ergo paternitas est cognoscibilis in essentia pro omni priori. Major patet, Minor verò probatur. Non minus ad cog- nitionem radicis ut talis exigitur cognitio ra- dicati, quàm ad cognitionem relationis cognitio relativæ; radix enim ut talis dicit ordinem ad il- lud cuius est radix: Ergo sicut paternitas, ut ta- lis, non potest cognosci, non cognita filiatione ad quam refertur, ita nec essentia divina ut radix paternitatis, non cognita ipsa paternitate.

Secundò pro priori originis Filii intelligitur essentia ut in Patre; non enim nisi prout in Pa- tre cognitio divina est principium, vel actio, quæ Filius producit. Ergo pro illo priori paterni- tas est cognoscibilis in divina essentia. Patet Consequentia: Nam paternitas est cognoscibili- bilis, pro omni priori quo est: Ergo si est pro priori originis Filii, est cognoscibilis pro illo priori.

Explicatur ampliùs hæc ratio. Cognitio divina non est secunda ad generationem Filii, prout convenit huic Deo absolute (aliàs ut secunda, esset omnibus personis communis) sed prout modificata per paternitatem: Ergo pro omni priori, pro quo secunda intelligitur, debet intelli- gi paternitas ut illam modificans: Sed pro omni priori, pro quo intelligitur paternitas, ut